

**ZVEZA POLICIJSKIH VETERANSKIH
DRUŠTEV SEVER**

Štefanova 2, 1000 Ljubljana
Telefon: 041 725 397, 041 725 398
e-pošta: info@zdruzenje-sever.si

Številka: 02-9/1-2013
Datum: 25. 4. 2013

Državni zbor Republike Slovenije
Gospod Janko Veber, predsednik Državnega zbora
Šubičeva 4

1000 Ljubljana

ZADEVA: ZAKONODAJNA POBUDA - Dopolnitev
ZVEZA: naš dopis št. 02-9/2013 z dne 22.4.2013

Na opozorilo pristojne službe Državnega zbora smo naš predlog sprememb in dopolnitev 101. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ popravili in dopolnili in sicer:

- v predlogu smo izbrisali oceno finančnih posledic, saj teh za državni proračun v letih 2013-2014 ne bo, oziroma bodo nastopile šele v letu, ki sledi letu, v katerem bo gospodarska rast presegla 2,5 odstotka družbenega bruto proizvoda;
- ureditev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja je bila v Sloveniji pred sprejetjem ZUJF edinstvena in ni primerljiva z drugimi ureditvami v svetu. Ta pravica ni bila socialne narave, ampak je bilo z njo izkazano priznanje in hvaležnost Republike Slovenije za prispevek, ki so ga vojni veterani dali za svobodo in samostojno Slovenijo.

Kontaktna oseba na strani Združenja Sever in Zveze veteranov vojne za Slovenijo za morebitna dodatna usklajevanja zakonodajne pobude je Anton Pozvek, generalni sekretar Združenja Sever, M: 041 725 397, e-naslov: anton.pozvek@telemach.net.

Veteranski pozdrav!

Miha Molan
Predsednik

Priloga: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZUJF

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	29-04-2013
Šifra:	411-01/13-12/2
Fovezava:	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kraica:	

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Če smo lahko do pred nekaj leti ocenjevali, da je socialno – ekonomski položaj vojnih veteranov in žrtev vojne v Sloveniji zadovoljiv, to v današnjem času ni več tako. Poskus spreminjanja vojne zakonodaje s strani vlade leta 1995, zaostajanje usklajevanja socialnih transferjev za rastjo plač in življenjskih stroškov, delno zamrzovanje usklajevanja pokojnih in socialnih transferjev, daljša ekonomska kriza, v zadnjem času pa uveljavitev Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012, v nadaljevanju ZUJF) so povzročili tudi poslabšanje socialno – ekonomskega položaja vseh vojnih veteranov in žrtev vojne v Sloveniji. Pri tem je naša ocena oprta na številna priporočila Svetovne veteranske federacije, ki govorijo prav o dolžnosti vlade, da skrbi za primerno ohranjanje enakih pravic vojnih veteranov in žrtev vojne in predvsem, da skrbi za redno korekcijo oziroma usklajevanje prejemkov le-teh z rastjo življenjskih stroškov v državi.

Z uveljavitvijo Zakona za uravnoteženje javnih financ se je neosrazmerno poseglo tudi v pridobljene pravice vojnih veteranov. Ukinila se je pravna podlaga za uveljavitev pravice do zdraviliškega in klimatskega zdravljenja, zvišala se je starost za uveljavitev pravic po Zakonu o vojnih veteranih iz 50 na 55 let starosti, z letom 2013 se prejemki po vojni zakonodaji izplačujejo v mesečnih zneskih prvega delovnega dne v mesecu za pretekli mesec, za vojne veterane pa so se zaostriili pogoji za uveljavitev pravice do zdravstvenega varstva.

Z odvzemom teh pravic Zakon o vojnih veteranih izgublja svoj namen, kar je postalo najbolj očitno z ukinitvijo edine materialne pravice, plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. To pravico so na podlagi Zakona o vojnih veteranih pridobili vsi veterani na podlagi zakonsko določene starosti. Pravica do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, ki se zagotavlja iz državnega proračuna, je ostala nespremenjena le za osebe s statusom vojnega invalida in za osebe s statusom žrtve vojnega nasilja. Vojnim veteranom se pravica do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja od 1. januarja 2013 zagotavlja le še selektivno: ob izpolnjevanju starostnega pogoja (dopolnjenih 55 let) in pogojev za pridobitev veteranskega dodatka.

Pravice dodeljene na podlagi Zakona o vojnih veteranih pomenijo priznanje Republike Slovenije za prispevek, ki so ga vojni veterani dali za svobodo in samostojno Slovenijo. V kategorijo vojnih veteranov sodijo borci NOB in pripadniki obrambnih ter varnostnih sil, ki so sodelovali v osamosvojitvenih procesih oziroma v vojni za Slovenijo leta 1991.

Prejemki vojnih veteranov in žrtev vojn ne bi smeli biti socialne narave, ampak bi morali predstavljati »odškodnino za telesno in duševno poškodbo ter znak hvaležnosti in ne plačilo« (citat 4. Zakonodajne konference Svetovne veteranske federacije, 3. priporočilo, 2. točka). Prejemki se torej lahko obravnavajo le »kot odškodnina za moralno in fizično škodo, ki so jo utrpeli med aktivnim opravljanjem vojaške službe« oziroma je to zgolj »odškodnina za njihovo trpljenje« (6. ZK SVF, priporočilo št. 5).

Glede zaščite pravic vojnih veteranov in žrtev vojne ugotavljamo da:

- bolj, ko se čas po končanih vojnah in spopadih odmika v zgodovino, bolj restriktiven odnos ima vlada do vprašanja pravne zaščite in varstva vojnih veteranov in žrtev vojn;
- vlada pravice in obveznosti vojnih veteranov in žrtev vojn vse bolj enači z pravicami ostalih invalidov in jih predvsem obravnava kot socialne kategorije;
- so zaradi globalne ekonomske krize, zadnje vlade poskušale zmanjševati ali zamrzniti vse pokojnine, socialne transfere in predvsem prejemke vojnih veteranov in žrtev vojn.

Namesto tega, da bi Vlada Republike Slovenije bolj kvalitetno zakonsko uredila pravno zaščito in pravice vojnih veteranov in žrtev vojne, upoštevajoč izkušnje drugih držav članic Svetovne veteranske federacije in sprejeta njena priporočila, je z ZUJF drastično posegla v pridobljene pravice, številnim vojnim veteranom in žrtvam vojne pa tudi zmanjšala pokojnine in druge prejemke. Pri tem je nekatere skupine iz ukrepa negativne uskladitve in znižanja pokojnin in drugih pravic izvzela: prisilne mobilizirance v nemško vojsko, begunce, pregnance, delovne deportirance in druge žrtve vojnega nasilja.

Z Zakonom za uravnoteženje javnih financ se je v delu, ki se nanaša na plačilo zdravstvenih storitev zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, kot je to določeno v 101. členu ZUJF, poseglo v pridobljene pravice vojnih veteranov. Ker predlagatelj Zakona za uravnoteženje javnih financ v obrazložitvah predloga zakona ni navedel argumentov, s katerimi bi takšen poseg v pridobljeno pravico ustrezno utemeljil, je namen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona za uravnoteženje javnih financ s spremembami in dopolnitvami določb 101., 231. in 250. člena ZUJF zagotoviti izvajanje pravice iz 15. člena Zakona o vojnih veteranih za socialno šibke vojne veterane ter zagotoviti začasnost neizvajanja te pravice za ostale upravičence - vojne veterane.

Prekomeren poseg Vlade v pridobljene pravice je veterane prizadel in razvrednotil njihov prispevek za samostojno Slovenijo. Takšen odnos do vojnih veteranov je tudi izjemno slab zgled za prihodnje rodove v primeru, da bi se ti znašli pred odločitvijo ali braniti svojo domovino, če bi bilo to potrebno.

Ko je država za ohranitev svoje neodvisnosti in suverenosti potrebovala veterane, takrat pripadnike obrambnih in varnostnih sil, se je obnašala skrbno, sedaj pa so ti nenadoma postali nepotreben strošek. Tudi ukrepi, ki so bili sprejeti z Zakonom za uravnoteženje javnih financ namreč dokazujejo, da odnos države do vojnih veteranov postaja vedno bolj mačehovski.

2. Cilji, načela in poglavitne rešitve predloga zakona

2. 1. Cilji

Temeljni cilj predloga zakona je ohranitev pravic iz dodatnega zdravstvenega zavarovanja za vse upravičence (vojne veterane), ki jim je bila ta pravica priznana do uveljavitve Zakona za uravnoteženje javnih financ.

2. 2. Načela

Predlog zakona zasleduje načelo ustavnosti in zakonitosti, varstva pridobljenih pravic, načela enakopravne obravnave in nediskriminatornosti. Odvzem in omejitev pravic vojnih veteranov namreč:

- ni v skladu z ustavnim zakonom za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ki v 18. členu zagotavlja varstvo pravic borcev, vojaških invalidov, članov družin padlih borcev in uživalcev vojaških pokojnin v obsegu in pod pogoji, veljavnimi v prejšnji državi;
- je v nasprotju s priporočili zakonodajnih konferenc Svetovne veteranske federacije;
- uveljavlja diskriminacijo, saj pravica zdravstvenega varstva ostane nespremenjena za osebe s statusom vojnega invalida in osebe s statusom žrtve vojnega nasilja. Vojnim veteranom se pravica do zdravstvenega varstva omejuje. Zagotavljala se bo le še ob izpolnjevanju starostnega pogoja (dopolnjenih 55 let) in pogojev za pridobitev veteranskega dodatka.

2. 3. Poglavitne rešitve predloga zakona

Z novelo zakona bo preprečeno, da bi bila vojnim veteranom in drugim kategorijam upravičencev trajno odvzeta pravica do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja (dopolnilno zdravstveno zavarovanje). Z novelo zakona bo določeno obdobje, v katerem bo ta pravica zamrznjena oziroma je ne bo mogoče uživati (od 1. 1. 2013 do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka družbenega bruto proizvoda).

Z novelo zakona bo pravica do dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja še naprej zagotovljena vojnim veteranom, ki prejemajo veteranski dodatek ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev veteranskega dodatka.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva

3.1. Ocena finančnih posledic za državni proračun

Po podatkih Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je v zadnjih petih letih pravico do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev v okviru obveznega zavarovanja na podlagi zakona vojnih veteranov uveljavilo naslednje število upravičencev: leta 2008 – 44.100, 2009 – 46.603, 2010 - 48.886, 2011 - 50.932 in v obdobju do 1. 10. 2012 – 51.594. Število upravičencev je iz leta v leto naraščalo, saj se populacija vojnih veteranov stara, upravičenje do plačila dodatnega zdravstvenega zavarovanja pa so lahko vojni veterani uveljavili po dopolnjenem 50 letu starosti. Na podlagi sprememb, ki so bile uveljavljene z Zakonom za uravnoteženje javnih financ, bodo od 1. 1. 2013 vojni veterani pravico lahko uveljavili po dopolnjenem 55 letu starosti. Na letni ravni je ta strošek proračuna za vojne veterane znašal 15.157.000,00 eurov.

S predlagano novelo ZUJF, po kateri se zagotavlja izvajanje pravice do dodatnega zdravstvenega zavarovanja za vojne veterane po 1. 1. 2013, v letih 2013 - 2014 ne bodo nastale dodatne finančne obremenitve proračuna, saj bo izvajanje pravice mogoče šele leto po letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka družbenega bruto proizvoda. Po izpolnitvi tega odložnega pogoja bo treba v proračunu zagotoviti dodatna finančna sredstva v višini cca. 18 milijonov evrov na leto, odvisno od takratnega števila upravičencev.

3.2. Ocena finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva

Sprejem predlagane novele ZUJF ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost predlagane ureditve v pravu Evropske unije

4.1. Prilagojenost predlagane ureditve v pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije, niti ni z njim v nasprotju.

4.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Ureditev zagotavljanja dodatnega zdravstvenega zavarovanja za vojne veterane v Sloveniji je izvirna in je v drugih pravnih sistemih ne poznajo.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 101. členu Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012, v nadaljnjem besedilu: zakon) se doda drugi odstavek, ki se glasi:

»Vojni veteran, ki mu s 1. januarjem 2013 pravica iz 101. člena zakona preneha, to pravico ponovno pridobi z začetkom leta, ki sledi letu, v katerem je gospodarska rast presegla 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda. O pridobitvi pravice odloči pristojna upravna enota v postopku, uvedenem po uradni dolžnosti».

2. člen

V drugem stavku drugega odstavka 231. člena zakona se za besedama "upravna enota" doda beseda "začasno".

Na koncu drugega odstavka se doda stavek, ki se glasi:

"Takšna ureditev velja do konca leta, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka družbenega bruto proizvoda.".

3. člen

V 250. členu zakona se za besedami "v skladu s" doda besedilo "drugim odstavkom 101. člena,".

KONČNA DOLOČBA

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Z uveljavitvijo Zakona za uravnoteženje javnih financ se je pravica do zdravstvenega varstva po Zakonu o vojnih veteranih omejila zgolj na socialno šibkejše vojne veterane.

Drugi odstavek določa začasnost izgube pravice do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Pravica bi bila po izhodu iz gospodarske krize ponovno uveljavljena za vse upravičence, ki jim je bila pravica priznana do uveljavitve ZUJF (Uradni list RS, št. 40/2012) in nove upravičence, ki bodo izpolnjevali pogoje za pridobitev te pravice od 1. januarja 2013.

K 2. členu

V drugem odstavku 231. člena je določeno, da Upravna enota z odločbo, izdano v tem postopku, začasno razveljavi odločbo o tej pravici, izdano na podlagi zakona, če ugotovi, da vojnemu veteranu po tem zakonu ta pravica od 1. 1. 2013 ne pripada, in sicer do določene gospodarske rasti družbenega bruto proizvoda.

K 3. členu

Dopolnitev je nomotehnične narave, saj je ukinitiv pravice iz prvega člena začasna oziroma odvisna od določene gospodarske rasti družbenega bruto proizvoda. Postopek ugotavljanja gospodarske rasti je določen v 250. členu ZUJF.

K 4. členu

Člen določa rok začetka veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

101. člen

Prvi odstavek 15. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Vojnemu veteranu se zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, če prejema veteranski dodatek ali če izpolnjuje pogoje za pridobitev veteranskega dodatka.«.

231. člen

(1) Upravičencem, ki so na dan uveljavitve tega zakona upravičeni do pravice do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja po zakonu, se ta pravica zagotavlja do 1. januarja 2013.

(2) Upravne enote v postopku, uvedenem po uradni dolžnosti odločijo, ali upravičenci do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja po zakonu od 1. 1. 2013 dalje izpolnjujejo pogoje za pridobitev te pravice po tem zakonu. Z odločbo, izdano v tem postopku, upravna enota razveljavi odločbo o tej pravici, izdano na podlagi zakona, če ugotovi, da vojnemu veteranu po tem zakonu ta pravica od 1. 1. 2013 ne pripada.

(3) Postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po dosedanjih predpisih.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se postopek odločanja v o pravici do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, ki so se začeli po dosedanjih predpisih, dokončajo po tem zakonu.

250. člen

Gospodarsko rast v skladu s šestim odstavkom 143. člena, 151. členom in 182. členom tega zakona ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda, Vlada Republike Slovenije objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda.